

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 478

van **KRISTOF SLAGMULDER**

datum: 8 april 2022

aan **BEN WEYTS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

Opleidingen hoger onderwijs - Financiering, rationalisatie en toepassing Soetenorm

De Vlaamse Regering heeft in haar regeerakkoord het voornemen ingeschreven om te zorgen voor een evaluatie van de financiering van het hoger onderwijs en voor een rationeel georganiseerd en goed gespreid hogeronderwijslandschap zodat versnippering van (personele, onderzoeks- en infrastructurele) middelen, onnodige duplicatie, overlap enzovoort wordt tegengegaan. In de beleidsnota Onderwijs 2019-2024 liet de minister bij 'Overkoepelende strategische doelstelling 5.4 Het hoger onderwijslandschap en de financiering van het hoger onderwijs herbekijken' het volgende voornemen noteren:

"Ik zorg voor een rationeel georganiseerd en goed gespreid hoger onderwijslandschap. Ik ga hiermee versnippering van personele, onderzoeks- en infrastructurele middelen en onnodige overlap of meervoud van opleidingen tegen. Ik vraag de universiteiten en hogescholen om richtlijnen op te stellen voor de beoordeling van nieuwe bachelor- en masteropleidingen. Deze, door de Vlaamse Regering goedgekeurde richtlijnen, worden binnen de bestaande financiering ontwikkeld, nemen het rapport Soete als leidraad en stellen de kwaliteitswinst van zowel onderzoek als onderwijs voorop. Ik evalueer de financiering van het hoger onderwijs."

Deze zaken (financiering en rationalisatie van het hoger onderwijs) zijn door de coronacrisis, nieuwe onvoorziene onderwijsrelance-initiatieven en andere onderwijsdossiers de afgelopen jaren echter wat op de achtergrond geraakt.

Over de financiering van het onderwijs werd eind 2021 het verkennend OESO-rapport 'Resourcing Higher Education in the Flemish Community of Belgium' opgeleverd. In de beleids- en begrotingstoelichting (BBT) bij de begrotingsopmaak 2022 stelde de minister dat hij het OESO-rapport samen met de instellingen voor hoger onderwijs zou bekijken om te zien wat men eruit kon leren. Bij een recente vraag om uitleg van collega Warnez in de commissievergadering van 31 maart 2022^[1] noemde de minister de input van die studie echter veeleer beperkt. De Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) zou hieromtrent later dit voorjaar nog een advies verlenen.

Inzake de rationalisatie werd bij het bekendmaken van het regeerakkoord alvast verklaard dat in het hoger onderwijs de Soetenorm zou worden ingevoerd, die de wildgroei aan opleidingen moet rationaliseren. Concreet betekent die norm dat bacheloropleidingen over de 3 jaren heen (eerste, tweede en derde bachelorjaar) 115 studenten moesten tellen, masteropleidingen 20. Als dat niet lukt, moet worden hervormd.

In mei 2018 kaartte werkgeversorganisatie Voka in haar paper 'Hoger onderwijs, slimmere financiering' nog aan dat binnen de universiteiten en hogescholen nog te veel opleidingen met te weinig studenten bestaan. Voka maakte toen gewag van een totaal

van 550 bacheloropleidingen, waarvan een redelijk deel amper kostenefficiënt is en waarbij de grote opleidingen eigenlijk de kleintjes subsidiëren. Volgens de organisatie vermindert dit de efficiëntie van het hoger onderwijs. De instellingen voor hoger onderwijs zouden er ook zelf baat bij hebben als ze focussen op een beperkter aantal studiegebieden, om zo met de internationale top mee te draaien, zo klonk het toen.

1. Wat is de stand van zaken i.v.m. het geciteerde voornemen uit het regeerakkoord en de beleidsnota Onderwijs rond (een wijziging van) de financiering van ons hoger onderwijs? Bij de genoemde bespreking in commissie werd, alvast door collega Warnez, de schijn gewekt dat deze kwestie niet meer in deze legislatuur zou worden aangepakt en opgelost. Ook het (beperkte) antwoord van de minister, waarin hij wees naar moeilijkheden en gevoeligheden bij de hogeronderwijsinstellingen, naar de beperkte budgettaire ruimte en het op lange termijn mogelijk kunnen gebruiken van spending reviews bij de ontwikkeling van een totale toekomstvisie, was veeleer gelaten, bracht weinig concrete acties of stappen naar voren en doet dus iets gelijkaardigs vermoeden. Wordt op korte en/of middellange termijn nog overleg gepland met de hogeronderwijsinstellingen specifiek over de financiering van het hoger onderwijs?
2. Wat is de stand van zaken i.v.m. het geciteerde voornemen uit het regeerakkoord en de beleidsnota Onderwijs rond de rationalisatie van de opleidingen in ons hoger onderwijs binnen het bestaande financieringsmodel? Wordt op korte en/of middellange termijn nog overleg gepland met de hogeronderwijsinstellingen specifiek over de rationalisatie van opleidingen van het hoger onderwijs binnen het bestaande financieringsmodel?
3. Wat is in concreto de stand van zaken i.v.m. het voornemen om deze Soetenorm effectief in te voeren in het hoger onderwijs teneinde het aanbod aan opleidingen te rationaliseren? In hoeverre is de coronacrisis hier van invloed om al dan niet door te zetten met het doorvoeren van die norm?
4. Indien tijdens deze legislatuur de toepassing van de Soetenorm effectief nog ingevoerd zou worden, in hoeverre zou die strikt toegepast worden of zit hier speling op? Want bij de laatste (media-)berichtgeving daaromtrent was nog erg onduidelijk hoe de Vlaamse Regering de Soetenorm precies wou toepassen. Vooral bij kleinere regiocampussen in de randprovincies West-Vlaanderen en Limburg klonken toen erg veel bezorgdheden.
5. Bepaalde opleidingen kunnen qua studentenaantallen best klein zijn omdat ze een bepaalde niche in onze maatschappij of economie behelzen en bedienen, die evenwel toch vrij essentieel is.

Kunnen en/of zullen er a priori bepaalde opleidingen worden vrijgesteld van toepassing van de Soetenorm? Zo ja, welke uitzonderingsparameters zouden ter zake dan gelden? Heeft de minister zicht om welke opleidingen dat zeker al zou gaan?
6. Kunnen en/of zullen a posteriori bepaalde opleidingen worden vrijgesteld van de toepassing van de Soetenorm? Zo ja, welke uitzonderingsparameters zouden ter zake dan gelden? Welke instantie is dan verantwoordelijk om deze uitzonderingsparameters op te stellen en welke instantie is dan verantwoordelijk om uiteindelijk oordelen te vellen over uitzonderingen voor opleidingen op basis van deze uitzonderingsmaatregelen?
7. Als de Soetenorm nu al strikt en puur kwantitatief toegepast zou worden, welke professionele bachelors zouden op basis van de inschrijvingen (dus eerste, tweede en derde bachelorjaar) dan hervormd (of zelfs geschrapt) moeten worden?

Aangezien een stand op basis van slechts een academiejaar mogelijk een vertekend beeld geeft bij eenmalige uitschieters, had ik graag een overzicht van de betreffende opleidingen met telkens de ingeschreven studentenaantallen in de betreffende bachelors van de recentst gemeten 5 academiejaren.

8. Als de Soetenorm nu al strikt en puur kwantitatief toegepast zou worden, welke academische bachelors zouden op basis van de inschrijvingen (dus eerste, tweede en derde bachelorjaar) dan hervormd (of zelfs geschrapt) moeten worden? Aangezien een stand op basis van slechts een academiejaar mogelijk een vertekend beeld geeft bij eenmalige uitschieters, had ik graag een overzicht van de betreffende opleidingen met telkens de ingeschreven studentenaantallen in de betreffende bachelors van de recentst gemeten vijf academiejaren.
9. Als de Soetenorm nu al strikt en puur kwantitatief toegepast zou worden, welke masteropleidingen zouden op basis van de inschrijvingen dan hervormd (of zelfs geschrapt) moeten worden? Aangezien een stand op basis van slechts een academiejaar mogelijk een vertekend beeld geeft bij eenmalige uitschieters, had ik graag een overzicht van de desbetreffende opleidingen met telkens de ingeschreven studentenaantallen in de desbetreffende masters van de recentst gemeten 5 academiejaren.

[\[1\]](#) Vraag om uitleg nr. 2265 (2021-2022) over de financiering van het hoger onderwijs

BEN WEYTS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

ANTWOORD

op vraag nr.478 van 8 april 2022

van **KRISTOF SLAGMULDER**

1. Zoals ik reeds geantwoord heb op de vraag om uitleg 2265 van Brecht Warnez over de financiering van het hoger onderwijs is het financieringsmechanisme hoger onderwijs heel specifiek een taakstelling van de 'spending reviews'. In dat kader zal er zeker overleg komen met de hogeronderwijsinstellingen.

2-6. De problematiek rond een rationeel georganiseerd en goed gespreid hogeronderwijslandschap is meegenomen in het Voorsprongfonds Hoger Onderwijs. De uitbouw van een Vlaams opleidingsportfolio dat toekomstbestendig en wendbaar is, is namelijk één van de drie speerpunten binnen dit Voorsprongfonds. In het kader van dit fonds hebben hogescholen en universiteiten dan ook projecten ingediend en financiële steun gekregen om hun opleidingsaanbod te actualiseren en dit binnen volgen de thema's:

- de analyse van het opleidingsaanbod op niveau van een individuele hogeschool/universiteit;
- Vlaanderenbrede analyse i.f.v. rationalisatie/vernieuwing binnen een vakgebied;
- de analyse binnen een bepaalde regio waarbij de focus ligt op regionale samenwerking in functie van de noden van studenten/arbeidsmarkt/maatschappij;
- vernieuwing van het opleidingsportfolio door vernieuwing en heroriëntatie van het curriculum.

Deze acties op korte termijn, waarbij de hogeronderwijsinstellingen aan zet zijn, beogen een zichtbaar en meetbaar resultaat binnen de looptijd van het Voorsprongfonds. Flankerend hieraan zal ik op korte termijn een traject opstarten voor een Vlaanderenbrede visieontwikkeling over een toekomstgericht en wendbaar Vlaams opleidingsportfolio waarbij ik de verschillende stakeholders zal betrekken.

7-9. In de tabel die gaat als bijlage vindt de Vlaams volksvertegenwoordiger een overzicht van de professionele bacheloropleidingen, de academische bacheloropleidingen en de masteropleidingen die niet zouden voldoen aan de Soetenorm indien deze strikt en puur kwantitatief zouden toegepast worden. Hierbij moeten de volgende bedenkingen meegenomen worden. Aangezien de Vlaams volksvertegenwoordiger de cijfers van de laatste 5 jaar vraagt, zijn er ondertussen al een aantal van deze opleidingen afgebouwd (geen cijfers het laatste jaar/de laatste jaren). Een aantal opleidingen zijn nieuwe opleidingen (geen cijfers in de eerste jaren) en kennen nog een groei. Een aantal opleidingen vallen slechts één of enkele jaren onder de Soetenorm.

BIJAGE

[Overzicht](#)